

DEMÉNY OTTÓ:

244

ÓBUDAI DOLGOK

Amikor én gyerek voltam, az óbudai rondella még nem volt műemlék. Arra sem emlékszem, hogy rondellának nevez-tük volna. A Miklós utca 32-ben azonban egészen biztos, hogy volt egy tűzifa- és szénkereskedés — a Prechlik Karcsié. Na-gyon kis tételekben árulták akkor a tüze-lőt. Ha valaki vett félmázsát és egy má-za szenet, az már nagy eseménynek szá-mított. Olyankor előhúztuk a kiskocsit az udvar végéből, fölpakoltuk az árut és megkérdeztük: Hová kell vinni, Karcsi bá-csi?

— Csak ide a rundellba, a Gruberékhoz!

Szóval rundell volt, esetleg körház. Se-színű falai körben lemállottak, rossz fa-lépcsője nyikorgott, s minden lépés nyo-mán barna por szitált eresztékeiből. Iga-zán istenkísértés volt oda fölvenni egy zsák tűzifát, de mi nem bántuk. Egyáltalán, semmit sem bántunk, ha lehetett keresni tíz—húsz fillért, s a sok kicsiből estére összejött a moziravaló.

De hadd próbálgassam csak az emlékei-met.

Három mozi volt Óbudán. Ujlakon a Turul, a Selmeci utcában az Ósbuda, és a Flórián téren, ott, ahol ma is van, a Fló-rián. Nagyon jó filmeket játszottak akko-riban! Gondolom, Belmondo elsárgulna az irigységtől, ha látná a Kék csillag-ot, vagy a Balaklavát. Én szerencsére láttam mind a kettőt, s még mennyi más remekművet. Például Johnny Weismüllerrel az egész Tarzan-sorozatot.

Jó grundok is voltak még akkoriban, s mi tudtuk, hogy mire valók. Futballozni nem lehetett rajtuk, mert vällig ért a gaz, s térdig a salak, amit a környék asszonyai hordtak ki a kályhákból, de snurozáshoz megvoltak a magunk kis szigetei. Heve-részni is jól lehetett rajtuk, mert elrej-tett a gaz, s ha valami házkörüli munka miatt hívtak minket, csak akkor mentünk, ha kedvünk tartotta, különben kiabálhat-tak nekünk napestig, vacsoraidő előtt nem kerültünk elő.

Szombat délután és vasárnap aztán em-beribb képet vettünk fel, s elindultunk va-lamerre. A Flórián térről elsétáltunk a Duna-part felé, nézegettük a BEAC-pályán a teniszezőket, vagy megfürödtünk az in-

gyen-usziban. Zöld fatákolmány volt ez, tavasztól őszig ott ringott a Dunán, s kör-befutó szekrény- és kabinsorai között mintegy tizenöt méter hosszú, lécaljú me-dence csábított a fürdésre. Hideg volt a vize, de mi dunai gyerekek voltunk, meg-szoktuk. Hat óra előtt a mord kabinos ki-zavart bennünket a vízből, s akkor el-mentünk a Lukács-fürdő kioszkja mögé, hallgatni a zenét. Rezesbanda játszott, in-dulókat, keringőket, s a szabadnapos cse-lédlányok sóhajtozva libegtették sokszok-nyáikat a zene ütemére.

Színházban is Óbudán voltam először — a Kisfaludyban. Olyan kicsi volt, hogy nem is hívtuk másképp — kisfaláda. Hány színházban jártam már azóta, mi mindent láttam, de arra az estére, míg élek, emlé-kezni fogok. No, nem a darabra, inkább csak az est hangulatára, egy ici-pici jegy-szedő nénire, a színpadképre, s egy dal né-hány sorára. Valami nagy skandalum tá-madt ott mindenféle úrinépek között. Va-lakit talán meg is sértettek — egy büszke érző szívű hölgyet? — s akkor hirtelen püspöklila fény lengte be a színpadot, be-jött egy huszár, ölében hatalmas kosár vi-rággal, s egy férfi elkezdett énekelni: Sárga lilomnak sárga a virága... Erre az a sor rímelt, hogy — égő szerelemnek her-vadt el a lángja, majd ezt követte a fáj-dalmas befejezés: mert a babám nem sze-ret már.

Akkor a katona elkezdte szórni a kosár-ból a sok rózsát, de a többire már nem emlékszem. Biztos, hogy a végén mindenki boldog lett, mert az operettben is van hár-masszabály, tudniillik, hogy a fináléban három párnak ki kell alakulni. A prima-donnának a bonvivánnal, a szubrettnek a táncoskomikussal, s valami öreg herceg-nek is, gyermekei későn megtalált anyjá-val.

Ezt követően édes csönd borult Óbudára, a Zsigmond tértől a Filatori-gátig. Haza-ballagtunk mi is, mert holnap is nap lesz, jönnek a környékbéli asszonyok szénért, fáért; talán a rundellba is lesz valami. A rundellba, ami akkor még nem volt mű-emlék, csak egy nagyon csúf, málló vako-latú épület, a város legrosszabb, törött, legnyikorgósabb falépcsőivel.